

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра адміністративної діяльності факультету правоохоронної діяльності

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ООК 10 «КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН»**

ОПП «Правоохоронна діяльність»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 26 Цивільна безпека

Спеціальність: 262 Правоохоронна діяльність

Освітня кваліфікація: бакалавр правоохоронної діяльності

Професійна кваліфікація: офіцер тактичного рівня Державної прикордонної служби України

Форма здобуття освіти: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Конституційне право України та зарубіжних країн», є обов'язковою для вивчення ОПП «Правоохоронна діяльність». Вивчається протягом 2-го та 3-го семестру на кафедрі адміністративної діяльності.

Метою вивчення навчальної дисципліни, є підготовка висококваліфікованих фахівців із знанням конституційного права України як галузі права, засвоєнням змісту конституційно-правових інститутів, об'єктивних закономірностей їх розвитку, засвоєнням теоретичних положень науки конституційного права і норм конституційного законодавства. Саме з цієї галузі права курсанти (слухачі) починають вивчати чинну систему права України. Правильне з'ясування завдань, інститутів конституційного права, оволодіння основними конституційними поняттями має важливе значення і дає ключ до усвідомлення суті права України та окремих його галузей.

Основне завдання навчальної дисципліни - сформувати високий рівень загального світогляду майбутнього прикордонника, надати загально-теоретичні та практичні знання та вміння у сфері конституційно-правових відносин, забезпечити його готовність до практичного використання отриманих знань та вмінь, прищепити повагу до права та закону.

Курсант, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен:

знати: предмет конституційного права України, методи конституційно-правового регулювання суспільних відносин; структуру, функції, принципи, юридичні властивості Конституції України, її роль і місце в правовій системі держави, механізм захисту Конституції України; загальні засади конституційного ладу; конституційно-правовий статус особи, гарантії реалізації основних прав, свобод і обов'язків громадян України, іноземців та біженців в Україні; виборчу систему України, поняття виборів та їх види, нормативно-правове регулювання організації проведення референдумів; конституційно-правовий статус органів законодавчої, виконавчої, судової влади; основи територіального устрою та місцевого самоврядування в Україні; основи національної безпеки та оборони України.

вміти: використовувати теоретичні положення конституційного права України у вирішенні професійних завдань; орієнтуватися в системі державно-правового законодавства і державно-правовій практиці; тлумачити чинне державно-правове законодавство; правильно застосовувати норми Конституції України, інших державно-правових актів.

ознайомитись: з нормативно-правовою базою, яка регулює конституційно-правові відносини; з основними положеннями, які регулюють порядок здійснення повноважень органами державної влади; механізмом захисту громадянами своїх прав та свобод; порядком діяльності органів місцевого самоврядування в Україні; системою забезпечення національної безпеки та оборони України.

ВИКЛАДАЧІ:

Доцент кафедри адміністративної діяльності, кандидат юридичних наук Світлана ПЕТРЕЧЕНКО, e-mail: svet-petre@meta.ua.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Теорія держави і права.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Лабораторія прав людини (526), навчальні класи (335, 344).

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин																Форми підсумкового контролю										
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота										Індивідуальна робота						Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік					
					лекції	групові заняття	групові вправи	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	рольові ігри	контрольна робота	модульний контроль	підсумковий контроль	-----	Усього	реферат	конспект з теми	переклад текстів	розрахункове завдання					курсова робота	ІРГР	-----		
1	2	2,8	72	56	16					40															16	+			
2	3	2,2	78	40	10					8			6	28	28											10			
Усього за дисципліну		5	150	96	26					64			6	28	28										26				

Основні методи навчання: МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН3.5; МН3.6; МН4.1; МН4.2.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.
ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.
ЗК-3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.
ЗК-6	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем;	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.
ЗК-7	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.
ЗК-8	Здатність приймати обґрунтовані рішення;	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.
ЗК-10	Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства прав, прав і свобод людини і громадянина в Україні	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.
Фахові компетентності спеціальності		
СК-1	Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ правоохоронної діяльності; дотримання основних принципів реалізації правоохоронної функції держави;	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.
СК-2	Здатність організувати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері правоохоронної діяльності;	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.
СК-3	Здатність професійно оперувати категоріально-понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності;	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.
СК-4	Здатність до критичного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності;	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.
СК-6	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації;	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.

СК-9	Здатність ефективно застосовувати сучасні техніку і технології захисту людини, матеріальних цінностей і суспільних відносин від проявів криміногенної обстановки та обґрунтовувати вибір засобів та систем захисту людини і суспільних відносин;	
СК-18	Здатність забезпечувати кібербезпеку, економічну та інформаційну безпеку держави, об'єктів критичної інфраструктури.	
ВК-2	Здатність опанувати та застосовувати систему та процеси забезпечення безпеки державного кордону, моделі інтегрованого управління кордонами, функціонування підсистем побудови охорони державного кордону, способів застосування сил і засобів (у тому числі службових тварин), оцінювання їх ефективності.	

**ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ
КУРСАНТАМИ**

Шифр	Компетентність	Методи навчання	Оцінювання
РН-3	Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.	МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН3.5; МН3.6; МН4.1; МН4.2.	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.
РН-4	Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки.	МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН3.5; МН3.6; МН4.1; МН4.2.	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.
РН-5	Розробляти тексти та документи з питань професійної діяльності, вільно спілкуватися українською та іноземною мовами усно і письмо у соціальній і професійній сферах.	МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН3.5; МН3.6; МН4.1; МН4.2.	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.
РН-6	Розуміти принципи і мати навички етичної поведінки, соціально відповідальної та свідомої діяльності у сфері правоохоронної діяльності.	МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН3.5; МН3.6; МН4.1; МН4.2.	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.
РН-7	Здійснювати координацію діяльності суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а	МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН3.5; МН3.6;	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.

	також комунікацію з фізичними та юридичними особами з метою своєчасного реагування на кримінальні злочини, адміністративні правопорушення та події.	МН4.1; МН4.2.	
РН-10	Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.	МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН3.5; МН3.6; МН4.1; МН4.2.	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.
РН-11	Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.	МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН3.5; МН3.6; МН4.1; МН4.2.	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.
ВРН-1	Знати структуру сектору національної безпеки та оборони держави, особливості функціонування і взаємодії його складових; основи діяльності та структури міжнародних і національних організацій у сфері забезпечення безпеки державних кордонів в умовах інтеграційних процесів; події, пов'язані з історією охорони кордонів, воєн та воєнних конфліктів.	МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН3.5; МН3.6; МН4.1; МН4.2.	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Запланована кількість аудиторного навантаження – 56 годин

№ теми	Найменування теми	Кількість годин	Номери, вид занять та кількість годин												Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість годин		
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12					
1	Конституційне право України та зарубіжних країн як галузь права і наука.	8	Л2	Сз2	Сз2	Сз2										01	1/1Л(2); 1/3Сз(2); 2/1Лз(2); 2/3Сз(2)	1/2Сз(2); 1/4Сз(2); 2/2Сз(2);	14
2	Конституція України – основне джерело конституційного права. Основи конституційного ладу.	10	Л2	Сз2	Сз2	Сз2	Сз2									02	2/4Сз(2); 3/1Лз(2); 3/3Лз(2);	2/5Сз(2); 3/2Сз(2);	10
3	Основи правового статусу особи. Громадянство в Україні та зарубіжних країнах	8	Л2	Сз2	Сз2	Сз2										03	3/4Сз(2); 4/2Сз(2);	4/1Л(2); 4/3Сз(2)	8
4	Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні та зарубіжних країнах	6	Л2	Сз2	Сз2											04	5/1Лз(2); 6/1Л(2);	5/2Сз(2); 6/2Сз(2);	8
5	Конституційно-правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні.	4	Л2	Сз2												05	7/1Лз(2); 7/3Сз(2); 7/4Сз(2);	7/2Сз(2); 8/1Лз(2)	12

6	Конституційно-правовий статус біженців в Україні.	4	Л2	Сз2										06	8/2Сз(2); 8/4Сз(2);	8/3Сз(2);	6
7	Основні форми народного волевиявлення. Виборче право та виборчі системи в Україні та зарубіжних країнах	8	Л2	Сз2	Сз2	Сз2											
8	Верховна Рада України єдиний орган законодавчої влади. Зарубіжний парламентаризм.	8	Л2	Сз2	Сз2	Сз2											
Всього		56												Всього			56

Запланована кількість аудиторного навантаження – 40 годин

№ теми	Найменування теми	Кількість годин	Номери, вид занять та кількість годин												Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість годин
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
9	Президент України. Конституційний статус глави держави в зарубіжних країнах.	6	Л2	Сз2	Сз2										09	9/1Лз(2) 9/2Сз(2); 9/3Сз(2); 10/1Лз(2); 10/2Сз(2)	10
10	Кабінет Міністрів України. Інші органи виконавчої влади. Уряд в зарубіжних країнах	6	Л2	Сз2	Сз2										10	10/3Сз(2); 11/1Лз(2); 11/2Сз(2);11/3Сз(2),	8
11	Конституційно-правові основи організації діяльності судів та прокуратури. Конституційні засади організації судової влади та конституційного контролю в зарубіжних країнах	8	Л2	Сз2	Сз2	Сз2									11	11/4Сз(2); 12/1Лз(2);12/2Сз(2); 12/3Сз(2); 12/4Сз(2)	10
12	Територіальний устрій та місцеве самоврядування в Україні і в зарубіжних країнах.	8	Л2	Сз2	Сз2	Сз2									12	13/1Лз(2);13/2Сз(2); 13/3Сз(2) Е(6).	12

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література*
1	2	3	4	5	6
1 курс					
2 семестр					
1			10	<u>Конституційне право України та зарубіжних країн як галузь права і наука</u>	
	1	лекція	2	<u>Конституційне право: поняття, сутність, основні характеристики.</u> 1. Предмет конституційного права України та зарубіжних країн. 2. Метод правового регулювання. 3. Системно-структурна характеристика конституційного права. Конституційно-правова відповідальність. 4. Загальна характеристика джерел конституційного права.	[2.1.] ст.9 – 64, 117-150; [2.2.] ст.6 – 38; [3.10.] ст. 16-19; [3.36.]; [3.38.]; [3.40.]; [3.41.]; [3.43.]; [3.47.]; [3.48.].
		самостійна робота	2	1. Поняття конституційно-правової відповідальності. 2. Види конституційно-правової відповідальності. 3. Санкції як міра конституційно-правової відповідальності. 4. Поняття та система конституційного права зарубіжних країн	
	2	семінар	2	<u>Загальна характеристика конституційного права України.</u> 1. Предмет та метод конституційно-правового регулювання. 2. Конституційно-правові відносини і їх загальна характеристика. 3. Поняття конституційного права як галузь права.	

				4. Конституційне право як наука і навчальна дисципліна.	
	3	семінар	2	<u>Системно-структурна характеристика конституційного права.</u> 1. Конституційно-правові норми: загальна характеристика. 2. Конституційно-правові інститути. 3. Система конституційного права України	
	4	семінар	2	<u>Поняття, предмет та система конституційного права</u> 1. Поняття та класифікація конституційно-правових відносин. 2. Система галузі конституційного права. 3. Суб'єкти конституційного права в зарубіжних країнах. Особливості конституційно-правової відповідальності. 4. Джерела конституційного права в зарубіжних країнах 5. Поняття та особливості предмету науки конституційного права.	
2			12	<u>Конституція України – основне джерело конституційного права. Основи конституційного ладу.</u>	
	1	лекція	2	<u>Конституція та конституційний лад України.</u> 1. Поняття, теоретичні основи і структура Конституції України. 2. Порядок розробки, прийняття та внесення змін до Конституції України. 3. Функції і принципи Конституції України. 4. Правові засади конституційного ладу.	[1.1.]-[1.3.]; [2.1.] ст. 64 – 117; [2.2.], ст. 101 – 135; [3.15.]; [3.39.]; [3.42].
		самостійна робота	2	1. Причини виникнення (появи) конституції як явища загальноєвропейської правової культури. 2. Поняття та основні етапи конституціоналізму в	

				Україні. 3.Правовий захист (охорона) конституції.	
	2	семінар	2	<u>Джерела конституційного права.</u> 1. Поняття та зміст джерела конституційного права України. 2. Міжнародні договори та загальновизнані принципи міжнародного права. 3. Закон як джерело конституційного права. Поточне і надзвичайне законодавство. 4. Судове прецедентне право. Конституційні звичаї, традиції.	
	3	семінар	2	<u>Конституція України – основний закон держави та суспільства</u> 1. Поняття та види конституцій. 2. Структура Конституції України. 3. Функції і принципи Конституції України. 4. Правова охорона Конституції України: поняття, зміст та особливості.	
	4	семінар	2	<u>Теорія та історія Конституції України.</u> 1. Конституційний процес в Україні в 1991-1996 роках. 2. Прийняття Конституції України 1996 року. 3. Порядок та процедура внесення змін до Основного закону держави.	
	5	семінар	2	<u>Загальна характеристика конституційного ладу</u> 1. Поняття конституційного ладу. 2. Суть і ознаки конституційного ладу. 3. Гарантії конституційного ладу.	
3			10	<u>Основи правового статусу особи. Громадянство (підданство) в Україні та зарубіжних країнах</u>	
	1	лекція	2	<u>Правовий статус особи. Громадянство в Україні та зарубіжних країнах.</u> 1. Поняття і сутність основ правового статусу.	[1.1.]; [1.4.]; [1.20.]; [1.31.]; [1.32.]; [2.1.] ст.

				2. Характеристика елементів правового статусу особи. 3. Поняття та сутність громадянства.	150 -202; [2.2.] ст. 135 – 199; [3.37.]; [3.49.].
	самостійна робота	2	1. Генезис та еволюція правового статусу особи в державі. 2. Поняття гарантій правового статусу особи в Україні. 3. Характеристика системи гарантій правового статусу особи. 4. Порядок набуття громадянства України. 5. Порядок припинення громадянства України.		
2	семінар	2	<u>Теоретичні положення правого статусу особи.</u> 1. Поняття правового статусу особи. 2. Основні та додаткові елементи правового статусу особи. Зміст правового статусу особи. 3. Гарантії правового статусу особи. Міжнародно-правове забезпечення і захист основних прав жінок.		
3	семінар	2	<u>Громадянство України.</u> 2. Поняття та сутність громадянства. 3. Принципи громадянства України. 4. Порядок набуття громадянства України. 4. Порядок припинення громадянства України.		
	4	семінар	2	<u>Правові основи громадянства (підданства) в зарубіжних країнах.</u> 1. Поняття та зміст громадянства в зарубіжних країнах. 2. Підстави набуття громадянства (підданства) в зарубіжних країнах. 3. Підстави припинення громадянства. 4. Особливості набуття громадянства шляхом натуралізації в різних зарубіжних країнах.	
4			8	<u>Конституційні права, свободи та обов'язки людини</u>	

				<u>і громадянина в Україні та зарубіжних країнах</u>	
1	лекція	2	<p><u>Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні.</u></p> <p>1. Громадянські та політичні права і свободи людини і громадянина.</p> <p>2. Соціальні, економічні та культурні права громадян.</p> <p>3. Конституційні обов'язки громадян.</p>	[1.1.]; [1.17.]; [1.26.]; [1.34.]; [1.47.]; [1.50.] – [1.53.]; [2.1.] ст. 202 - 216; [2.2.] ст. 199 – 265; [3.52.].	
	самостійна робота	2	<p>4. Конституційно-правовий статус Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.</p> <p>5. Захист Вітчизни – першочерговий обов'язок громадян України.</p> <p>6. Законодавство щодо проходження військової служби.</p> <p>7. Особливості реалізації військовослужбовцями своїх прав та свобод.</p> <p>8. Обов'язки військовослужбовців.</p>		
2	семінар	2	<p><u>Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні.</u></p> <p>1. Поняття і система конституційних прав і свобод громадян.</p> <p>2. Конституційні обов'язки громадян України.</p> <p>3. Гарантії дотримання прав і свобод в Україні.</p> <p>4. Міжнародно-правове забезпечення і захист основних прав людини.</p>		
3	семінар	2	<p><u>Поняття та класифікація конституційних прав та свобод громадян в зарубіжних країнах.</u></p> <p>1. Способи конституційного формулювання прав, свобод і обов'язків громадян в зарубіжних країнах.</p> <p>2. Основні критерії класифікації конституційних прав, свобод і обов'язків громадян (підданих) в зарубіжних країнах.</p>		

				3. Конституційні обов'язки громадян. 4. Гарантії прав та свобод громадян в зарубіжних країнах.	
5			6	<u>Правовий статус іноземців та осіб без громадянства</u>	
	1	лекція	2	<u>Правове становище іноземців та осіб без громадянства в Україні</u> 1. Поняття та правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні. 2. Імміграція в Україну. 3. Особливості реалізації прав, свобод жінок іноземців та осіб без громадянства в Україні.	[1.1.]; [1.8.]; [1.9.]; [1.12.]; [1.27.]; [1.32.]; [1.33.]; [2.4.] ст. 75-76; [3.14.]; [3.16.]; [3.28.]; [3.35.].
		самостійна робота	2	1.Обов'язок прикордонників дотримання прав людини. 2.Законні підстави обмеження прав та свобод військовослужбовцями та працівниками Державної прикордонної служби України, членами громадських формувань щодо охорони державного кордону. 3.Мінімальні стандарти прийому осіб, які шукають міжнародного захисту.	
	2	семінар	2	<u>Характеристика правового положення в Україні іноземців та осіб без громадянства</u> 1. Підстави перебування іноземців в Україні. 2. Права, свободи та обов'язки іноземців та осіб без громадянства в Україні. 3. Правове регулювання імміграції в Україні.	
6			6	<u>Конституційно-правовий статус біженців в Україні.</u>	
	1	лекція	2	<u>Правове становище біженців в Україні</u> 1. Правове регулювання питань пов'язаних з біженцями, іноземцями та особами без громадянства 2. Права та обов'язки біженців, іноземців та осіб без громадянства	[1.1.]; [1.43.]; [1.44.]; [1.50.] - [1.53.]; [2.2.], ст. 265 – 268;

				3. Умови надання та ненадання статусу біженця.	
		самостійна робота	2	1. Конвенція про статус біженців 1951 р.	
	2	семінар	2	<u>Характеристика правового положення в Україні іноземців, осіб без громадянства та біженців</u> 1. Права та обов'язки біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту. 2. Підстави і строк надання тимчасового захисту. 3. Повноваження органів виконавчої влади, що беруть участь у вирішенні питань, пов'язаних із біженцями.	
7			10	<u>Основні форми народного волевиявлення. Виборче право та виборчі системи в Україні та зарубіжних країнах</u>	[1.1.]; [1.43.]; [1.44.]; [1.50.] - [1.53.]; [2.1.] ст. 277 - 317; [2.2.], ст. 265 – 268; [2.4.] ст. 74-76
	1	лекція	2	<u>Вибори та референдуми в Україні та зарубіжних країнах.</u> 1. Вибори: поняття, види, принципи. 2. Поняття та види виборчих систем . 3. Виборчий процес і його стадії. 4. Референдуми в Україні. 5. Вибори в зарубіжних країнах	
		самостійна робота	2	1. Поняття і види виборчих систем. 2. Мажоритарна виборча система. 3. Проведення виборів за пропорційною виборчою системою. 4. Референдум як форма безпосередньої демократії в зарубіжних країнах 5. Поняття і характерні риси виборчого права в зарубіжних країнах. 6. Принципи виборчого права. 7. Виборчі цензи (віковий ценз, ценз осілості, ценз грамотності і освітній ценз, ценз статі).	

				8. Інші обмеження виборчого права. 9. Виборчий процес в зарубіжних країнах. 10. Виборчі округи. 11. Центральні та місцеві органи по проведенню виборів, порядок їх формування, компетенція. 12. Реєстрація виборців та складання списків. 13. Порядок висування кандидатів. 14. Проведення голосування.	
	2	семінар	2	<u>Характеристика виборів в Україні.</u> 1. Поняття, види виборів. Становлення інституту виборів. 2. Види виборчих систем. 3. Характеристика стадій виборчого процесу в Україні. 4. Референдум в Україні	
	3	семінар	2	<u>Політичні партії в зарубіжних країнах.</u> 1. Юридична природа політичних партій. 2. Функції політичних партій. 3. Партійні системи в зарубіжних країнах. 4. Організація діяльності політичних партій за рубежем. 5. Правові засади фінансування політичних партій в зарубіжних країнах.	
	4	семінар	2	<u>Правове регулювання виборчого права в зарубіжних країнах</u> 1. Поняття та сутність виборчого права. 2. Принципи виборчого права. 3. Організація та порядок проведення виборів в зарубіжних країнах. 4. Виборчі системи. 5. Поняття та види референдумів.	
8			10	<u>Верховна Рада України - єдиний орган законодавчої влади. Зарубіжний парламентаризм</u>	

1	лекція	2	<u>Законодавча влада в Україні</u> 1. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України. 2. Склад та структура Верховної Ради України. 3. Функції та повноваження Верховної Ради України. 4. Організація роботи Верховної Ради України. 5. Юридична природа парламентів в зарубіжних країнах	[1.1.]; [1.11.]; [1.13.]; [1.17.]; [1.36.]; [1.37.]; [1.38.]; [2.1.] ст. 218 - 372; [2.2.] ст. 397 - 482; [2.5.] ст. 128-133; [3.2.]; [3.3.]; [3.23.]; [3.35.]; [3.32.]; [1.33.].
	самостійна робота	2	1. Поняття і юридична природа парламентаризму. 2. Структура парламентів зарубіжних країн. 3. Правовий статус депутатів парламентів зарубіжних країн. 4. Повноваження парламентів. 5. Законотворчий процес в парламентах зарубіжних країн. 6. Поняття парламенту. 7. Класифікація парламентів зарубіжних країн. 8. Комісії (комітети) як елемент структури парламенту. 9. Політична відповідальність парламентів. 10. Організація роботи парламентів. 11. Способи закріплення компетенції парламентів	
2	семінар	2	<u>Верховна Рада України в системі державних органів.</u> 1. Верховна Рада України - єдиний орган законодавчої влади в Україні. 2. Характеристика органів Верховної Ради України. 3. Керівні особи Верховної Ради України, їх повноваження. 4. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.	

	3	семінар	2	<u>Функціональне призначення Верховної Ради України.</u> 1. Функції та повноваження Верховної Ради України. 2. Організація роботи Верховної Ради України. 3. Законодавчий процес та інші парламентські процедури. 4. Правовий статус народного депутата	
	4	семінар	2	<u>Конституційний статус парламентів</u> 1. Поняття і юридична природа парламентаризму. 2. Структура парламентів зарубіжних країн. 3. Комісії (комітети) як елемент структури парламенту. 4. Правовий статус депутатів парламентів зарубіжних країн. 5. Повноваження парламентів. 5. 6. Законотворчий процес.	
	Разом за 2 семестр		72		
	2 курс, 3 семестр				
9			8	<u>Президент України. Конституційний статус глави держави в зарубіжних країнах.</u>	
	1	лекція	2	<u>Загальна характеристика статусу глави держави</u> 1. Загальна характеристика інституту президента. 2. Порядок обрання Президента України. 3. Функції і повноваження Президента України. 4. Припинення повноважень Президента України. 5. Юридична природа інституту глави держави в зарубіжних країнах.	[1.1.]; [1.22.]; [2.1.] ст. 373 – 421; [2.2.] ст. 482 – 504; [3.4.]; [3.26.].
		самостійна робота	2	1. Глава держави, основні ознаки та види. 2. Фактичний та юридичний статус глави держави. 3. Правове положення монарха. Порядок престолонаслідування. 4. Роль монарха в парламентських, дуалістичних та	

				<p>абсолютних монархіях.</p> <p>5. Правове положення президента. Основні системи обрання президента.</p> <p>6. Особливості правового статусу президента в країнах з різними формами республіканського правління.</p> <p>1. 7. Юридична природа актів глав держав.</p>	
	2	семінар	2	<p><u>Конституційно-правовий статус Президента України</u></p> <p>1. Місце і роль Президента України в механізмі держави.</p> <p>2. Становлення інституту президентства в Україні.</p> <p>3. Функції та повноваження Президента України.</p> <p>4. Порядок обрання Президента України.</p> <p>5. Дострокове припинення повноважень Президента України.</p> <p>6. Конституційно-правовий статус РНБО України.</p> <p>7. Офіс Президента України, консультативні та інші органи і служби при Президентові України.</p>	
	3.	семінар	2	<p><u>Глава держави в зарубіжних країнах.</u></p> <p>1. Поняття глави держави.</p> <p>2. Конституційно-правовий статус монарха.</p> <p>3. Особливості правового статусу президента в країнах з різними формами республіканського правління.</p> <p>4. Повноваження глав держав.</p> <p>5. Конституційна відповідальність глав держав в зарубіжних країнах.</p>	
10			8	<p><u>Кабінет Міністрів України. Інші органи виконавчої влади. Уряд в зарубіжних країнах</u></p>	
	1	лекція	2	<p><u>Виконавча влада в Україні і зарубіжних країнах</u></p> <p>1. Система органів виконавчої влади.</p> <p>2. Конституційно-правовий статус уряду України -</p>	<p>[1.1.]; [1.23.];</p> <p>[1.41.]; [1.42.];</p> <p>[2.1.] ст. 422 -</p>

				Кабінету Міністрів України. 3. Центральні органи виконавчої влади. 4. Місцеві держадміністрації. 5. Конституційний статус уряду в зарубіжних країнах	472; [2.2.] ст. 504 – 555; [2.2.] ст. 230 – 244; [3.11.]; [3.18.]; [3.19.]; [3.26.]; [3.33.]; [3.34.].
		самостійна робота	2	1. Конституційно-правовий статус міністерств, інших центральних органів виконавчої влади. 2. Прем'єр-міністр України, віце-прем'єр міністр і міністри. 3. Акти органів виконавчої влади.	
	2	семінар	2	<u>Система органів виконавчої влади.</u> 1. Конституційні засади діяльності органів виконавчої влади та їх система. 2. Конституційний статус Кабінету Міністрів України. 3. Склад та порядок формування Кабінету Міністрів України. 4. Центральні та місцеві органи виконавчої влади.	
	3	семінар	2	<u>Місце уряду в системі вищих органів держави.</u> 1. Поняття, порядок формування та структура уряду. 2. Компетенція уряду. 3. Конституційно – правова відповідальність уряду. 4. Урядова правотворчість.	
11			10	<u>Конституційно-правові основи організації судів та прокуратури. Конституційні засади організації судової влади та конституційного контролю в зарубіжних країнах</u>	
	1	лекція	2	<u>Судова влада і прокуратура</u> 1. Судова система України. 2. Конституційний Суд України.	[1.1.]; [1.5.]; [1.14.]; [1.18.]; [1.39.]; [2.1.]

				<p>3. Конституційні основи організації і діяльності прокуратури.</p> <p>4. Судова влада та конституційний контроль в зарубіжних країнах</p>	<p>ст. 473 - 541; [2.2.] ст. 555 – 609; [3.6.]; [3.7.]; [3.15.]; [3.22.].</p>
	самостійна робота	2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Суди загальної юрисдикції. 2. Вища Рада Юстиції. 3. Конституційні принципи правосуддя. 4. Юридична природа судової влади. 5. Судові системи із внутрішньою та зовнішньою спеціалізаціями. 6. Характерні риси англо-саксонської судової системи. 7. Характерні риси романо-германської судової системи. 8. Спеціалізовані суди за рубежем. 9. Недержавні суди. 		
2	семінар	2	<p><u>Конституційний Суд України</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Призначення органів конституційної юстиції. 2. Конституційний склад і порядок формування Конституційного Суду України. Правовий статус судді Конституційного Суду України. 3. Функції та повноваження Конституційного Суду України. 4. Структура та порядок діяльності Конституційного Суду України. 		
3	семінар	2	<p><u>Конституційні засади судової влади та прокуратури в Україні</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Судова влада та судова реформа в Україні. 2. Система судових органів в Україні. Суди загальної юрисдикції. 3. Конституційні засади судочинства. 4. Конституційно-правовий статус прокуратури в Україні 		

	4	семінар	2	<u>Конституційна регламентація судової влади та конституційного контролю в зарубіжних країнах.</u> 1. Поняття і соціальне призначення судової влади. 2. Види судових систем в зарубіжних країнах. 3. Спеціалізовані суди в зарубіжних країнах. 4. Конституційно-правові принципи організації та здійснення судової влади в зарубіжних країнах. 5. Організація конституційного контролю за рубежем.	
12			10	<u>Територіальний устрій та місцеве самоврядування в Україні і в зарубіжних країнах</u>	
	1	лекція	2	<u>Поняття територіальної організації держави та місцевого самоврядування в Україні.</u> 1. Поняття адміністративно-територіального устрою України. 2. Автономна Республіка Крим – територіальна автономія у складі України. 3. Загальна характеристика місцевого самоврядування. 4. Система місцевого самоврядування.	[1.1.]; [1.15.]; [1.19.]; [1.21.]; [1.28.]; [1.29.]; [1.30.]; [2.1.] ст. 541 - 614; [2.2.] ст. 609 – 676; [3.1.]; [3.9.]; [3.12.]; [3.17.]; [3.29.]; [3.30.]; [3.44.].
		самостійна робота	2	1. Адміністративно-територіальний поділ України. 2. Інститут місцевого самоврядування в Україні: історико-правовий огляд. 3. Основні принципи місцевого самоврядування України. 4. Повноваження органів місцевого самоврядування. 5. Порядок формування органів місцевого самоврядування в зарубіжних країнах	
	2	семінар	2	<u>Поняття і система місцевого самоврядування.</u> 1. Поняття місцевого самоврядування. 2. Система, органи та посадові особи місцевого самоврядування.	

				3. Організаційно-правова та матеріально-фінансова автономія органів місцевого самоврядування. 4. Гарантії місцевого самоврядування.	
	3	семінар	2	<u>Конституційно-правовий статус Автономної Республіки Крим</u> 1. Поняття автономії як конституційно-правової категорії. 2. Республіка Крим – невід’ємна складова частина України. 3. Верховна Рада Автономної Республіки Крим. Уряд Автономної Республіки Крим. 4. Організації діяльності органів публічної влади на території АРК.	
	4	семінар	2	<u>Органи місцевого самоврядування.</u> 1. Поняття місцевого самоврядування. 2. Порядок формування та структура органів місцевого самоврядування в зарубіжних країнах. 3. Компетенція органів місцевого самоврядування 4. Фінансова база органів місцевого самоврядування в зарубіжних країнах. Взаємовідносини муніципальних органів з центральною владою.	
13			10	<u>Конституційно-правові основи національної безпеки та оборони України.</u>	
	1	лекція	2	<u>Характеристика системи забезпечення національної безпеки та оборони України</u> 1. Поняття національної безпеки України. 2. Система забезпечення національної безпеки України. 3. Оборона України.	[1.1.]; [1.6.]; [1.7.]; [1.20.]; [1.24.]; [1.25.]; [1.32.]; [1.35.]; [2.2.] ст. 676 – 727; [3.35.].
		самостійна робота	2	1.Поняття воєнної організації держави. 2.Поняття територіальної оборони. 3.Характеристика мобілізації.	

	2	семінар	2	<u>Поняття національної безпеки України.</u> 1. Поняття національної безпеки та її правова основа. 2. Суб'єкти забезпечення національної безпеки України, їх повноваження. 3. Особливості забезпечення національної безпеки у прикордонній сфері.	
	3	семінар	2	<u>Воєнна доктрина України як основа воєнного будівництва держави.</u> 1. Поняття і мета оборони. 2. Сутність і зміст воєнної доктрини України. 3. Організація оборони України.	
Реферат по темі			28		
Екзамен			6		
Разом за 3 семестр			78		
Усього за дисципліну			150		

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Нормативно-правові акти

1.1. Конституція України від 28 червня 1996 року, зі змінами, внесеними Законами України від 8 грудня 2004 року № 2222-IV, від 1 лютого 2011 року № 2952-VI, від 19 вересня 2013 року № 586-VII, від 21 лютого 2014 року № 742-VIII [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/93-вр>.

1.2 Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 3 квітня 2003 // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 27. – ст. 208 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/661-15/print1449255950669648>

1.3 Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 5 березня 1998 року // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 35. – ст. 237.

1.4 Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16 березня 2000 року // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 23. – ст. 176.

1.5 Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 року // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 28. – ст. 250.

1.6 Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 13. – ст. 65.

1.7 Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України: Закон України від 21 січня 1994 року // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 18. – ст. 101.

1.8 Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вересня 2011 року // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 19-20. – ст. 179.

1.9 Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 8 липня 2011 року // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 16. – ст. 146.

1.10 Про імміграцію: Закон України від 7 червня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 41. – ст. 197.

1.11 Про всеукраїнський референдум: Закон України від 6 листопада 2012 року // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 44-45. – Ст. 634.

1.12 Про місцеві вибори: Закон України від 14 квітня 2015 року // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 37-38. – Ст. 366.

1.13 Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 3 лютого 2015 року // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 13. – Ст. 87.

1.14 Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року.

1.15 Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15 квітня 2014 року // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 26. – Ст. 892.

1.16 Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей: Закон України від 16 вересня 2014 року // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 17. – Ст. 125.

1.17 Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 5 лютого 2015 року // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 13. – Ст. 91.

1.18. Концепція Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків на період 2021 р. (затвр. Розпорядженням КМУ від 05.04.2017 р. №229

1.19. Закон України «Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків» від 08.09.2005 р.

2. Базова

2.1. Федоренко В. Л. Конституційне право : підруч. / До 20-ї річниці Конституції України та 25-ї річниці незалежності України / В. Л. Федоренко. К. : Видавництво Ліра-К, 2016. 616 с.

2.2. Погорілко, В. Ф. Конституційне право України : підруч. для студ. вчз / В. Ф. Погорілко, В. Л. Федоренко ; за заг. ред. В.Л.Федоренка. К. : КНТ, Видавництво Ліра-К, 2011. 532 с. Рекомендовано МОН України.

2.3. Конституционное право зарубежных стран: Учебник для вузов / Под. ред. М.В.Баглая, Ю.И.Лейбо, Л.М.Энтина, М.: Инфра-М.: Норма. 2008. 1056 с.

2.4. Конституційне право зарубіжних країн: Навчальний посібник (за заг. ред В.О.Ріяки). К.: Юрінком-Інтер, 2006. 543 с.

3. Допоміжна

3.1 Авер'янов В. Закон про Кабінет Міністрів України: результати доктринального тлумачення // Право України. 2007, № 6. - С.3-9.

3.2 Агафонов С. Правовий статус Президента України // Право України. - 2000. - № 9. - с. 24.

3.3 Барабаш Ю. Парламентська відповідальність Уряду в конституційній практиці країн ЄС та України // Право України. - 2007, № 4. - С.12-18.

3.4 Білак (Тесленко) М. Президент України як гарант Конституції України // Право України. – 2007, № 11. – с.11-17.

3.5 Бульба О. Деякі аспекти реформування моделі поділу влади в Україні // Право України. – 4”2004. – С. 27-30.

3.6 Василюк С. Теорія поділу влади і судова влада в Україні // Право України. – 2002, № 5. – с.8.

3.7 Гергелійник В. Конституційний Суд в системі органів контрольної влади: теоретичні аспекти // Право України. - 1999. - №5. - С. 81.

3.8 Григоренко А. Гарантії здійснення повноважень народним депутатом України // Право України. – 5”2004. – С. 116-121.

3.9 Голубева Н. Становление территориальной автономии в Украине // Юридический вестник. – 2002, № 2. – с. 113.

3.10 Давидов Р., Данилюк Ю. Питання теорії конституційних правовідносин // Право України. - 2006, № 1. - С.16-19.

3.11 Дахова І. Поняття виконавчої влади та її місце в державному механізмі України (конституційний аспект) // Право України. – 2002, № 12. – с.23.

3.12 Делія Ю. Місцеве самоврядування як право територіальної громади // Право України. - 2005, № 5. - С.45-48.

3.13 Долежан В., Василюк С. Реформа державної влади: шляхи і варіанти реалізації // Право України. – 2002, № 12. – с. 33.

3.14 Домбровська О. Зміст конституційного права на життя людини та громадянина // Право України. – 2002, № 5. – с. 37.

3.15 Євграфова Є. Акти КСУ в системі національного законодавства // Право України. - 2001, № 10. - С. 66.

3.16 Калініченко О. Теоретико-правові ідеї захисту прав, свобод та обов'язків людини та громадянина // Право України. - 2005, № 5. - С.21-25.

3.17 Кампо В.М. Місцеве самоврядування в Україні. – К.: Ін Юре, 1997. – 36с.

3.18 Кафарський В. Правові засади функціонування Кабінету Міністрів України // Право України. - 2006, № 6. - С.8-14.

- 3.19 Кикоть П. Міністерство - центральний орган виконавчої влади України // Право України. - 2000, № 1. - с.35.
- 3.20 Книтін К. Правове визнання референдуму як форми народовладдя // Право України. - 2001, № 11. - С.28.
- 3.21 Князевич Р. Конституційно-правові підстави для прийняття нової Конституції України // Право України. - 2007, № 6. - С.9-15.
- 3.22 Крупчан О. Компетенція центральних органів виконавчої влади // Вісник АПНУ. – 2002, № 2. – С. 49.
- 3.23 Крутевич М. Рахункова палата як орган парламентського контролю // Право України. - 2001, № 11. - С.144.
- 3.24 Костюченко О.А. Основи конституційного права України: Конспект лекцій. – К.: МАУП, 1999. – с. 4.
- 3.25 Майданник О. Про інститут громадянства України // Право України. - 1999. - №2.
- 3.26 Михеєнко Р. Виконавча влада і конституційний статус Президента України і Кабінету Міністрів України // Право України. - 2001, № 8. - с. 24.
- 3.27 Медведчук В. Конституційні основи становлення парламенту України // Право України. - 2001, № 11. - С.3.
- 3.28 Мінка Т. Видворення іноземних громадян як міра відповідальності за порушення порядку перебування в Україні // Право України. - 2001, № 9. - с.70.
- 3.29 Мінюков А. Система органів державної влади, що забезпечують конституційні права і свободи людини і громадянина: їх повноваження // Право України. – 2002, № 4. – с. 61.
- 3.30 Музика О. Повноваження органів місцевого самоврядування на отримання доходів у місцеві бюджети // Право України. - 2001, № 4. - с. 25.
- 3.31 Мягченко М. Про визначення поняття “орган самоорганізації населення” // Право України. – 2002, № 6. – с. 46.
- 3.32 Паламарчук М. Всеукраїнський референдум у політичній системі України // Право України. - 2005, № 5. - С.42-45.
- 3.33 Паньків В. Організаційна структура Рахункової палати України // Право України. - 2006, № 9. - С.17-21.
- 3.34 Пахомов І. Конституція України і виконавча влада // Право України. – 2002, № 9. – с. 38.
- 3.35 Пашинський В. Конституційно-правовий статус військовослужбовців в Україні // Право України. - 2005, № 4. - С.39-42.
- 3.36 Поваляєва М. Інститути конституційного права України: поняття, ознаки та критерії розмежування // Право України. - 2000, № 5. - с.20.
- 3.37 Погорілко В.Ф. Основи конституційного ладу України. – К.: Ін Юре, 1997. – 40 с.
- 3.38 Погорілко В., Федоренко В. Поняття, ознаки, види і структура конституційно-правових норм // Право України. - 2001, № 11. - С.9.
- 3.39 Погорілко В., Федоренко В. Джерела конституційного права України: поняття, види і система // Право України. - 2002, № 3. - С.8.

- 3.40 Погорілко В., Федоренко В. Суб'єкти конституційно-правових відносин: поняття, ознаки, види.// Право України. - 2002, № 10. - С.3.
- 3.41 Погорілко В., Федоренко В. Об'єкти конституційного права України: поняття, ознаки та види // Право України. – 2”2004. – С. 9-16.
- 3.42 Сінькевич О. Щодо особливостей норм конституційного права України // Право України. - 2002, № 11. - С.15.
- 3.43 Совгіря О. Парламентська коаліція – новий суб'єкт конституційного права України // Право України. - 2007, № 2. - С.14-21.
- 3.44 Телешун С. Поняття державного устрою України: проблеми теорії і практики // Право України. - 2000, № 6. - с.14.
- 3.45 Телешун С. Процес імплементації результатів всеукраїнського референдуму в Україні : деякі аспекти // Право України. - 2000, № 10. - с.3.
- 3.46 Федоренко В. Поняття системи конституційного права України // Право України. - 2000, № 7. - с.7.
- 3.47 Федоренко В. Теоретико-методологічні проблеми сучасного конституційного права України // Право України. - 2007, № 2. - С. 21-26.
- 3.48 Шаповал В. Конституційна категорія соціальної держави // Право України. – 5”2004. – С.14-19.
- 3.49 Шахматова Т. Питання реформування місцевих органів влади // Право України. – 2007, № 4. – с.22-26.
- 3.50 Шишкін В. Військові суди через призму правової держави // Право України. – 4”2004. – С. 107-110.
- 3.51 Шмітт А. Правовий статус особи в Україні: де-юре та де-факто // Право України. - 2005, № 2. - С.19-20.
- 3.52 Якубенко В. Принципи соціальної держави // Право України. – 2002, № 6. – с.33.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті (інтранеті)

- 4.1. Офіційний сайт ВРУ – <http://zakon4.rada.gov.ua>
- 4.2. Офіційний сайт Президента України - <http://www.president.gov.ua/>
- 4.3. Урядовий портал – єдиний веб-портал органів виконавчої влади України - <http://www.kmu.gov.ua/control/>
- 4.4. Офіційний сайт Державної прикордонної служби України // <http://dpsu.gov.ua>
- 4.5. Вільна енциклопедія «Вікіпедія». – <http://uk.wikipedia.org>
- 4.6. Конституційне право України – Совгіря О.В.
http://pidruchniki.ws/1584072046786/pravo/konstitutsiyne_pravo_ukrayini_-_sovgirya_ov
- 4.7. Модульне середовище 10.241.24.9

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-12.0L-.pdf>.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Курсанти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли курсант не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо курсант (слухач, студент) не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX - за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, курсанту (слухачу, студенту) курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100- бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку курсант (слухач, студент) представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А

Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Метод навчання
1. Словесні методи	
МН 1.1	Лекція
МН 1.2	Розповідь
МН 1.3	Пояснення
МН 1.4	Бесіда
МН 1.5	Інструктаж
МН 1.6	Дискусія
МН 1.7	Диспут
2. Наочні методи	
МН 2.1	Демонстрація
МН 2.2	Ілюстрація
МН 2.3	Спостереження
3. Практичні методи	
МН 3.1	Лабораторна робота
МН 3.2	Практична робота
МН 3.3	Пробні вправи
МН 3.4	Творчі вправи
МН 3.5	Усні вправи
МН 3.6	Практичні вправи
МН 3.7	Графічні вправи
МН 3.8	Технічні вправи
МН 3.9	Групові вправи
4. Методи самостійного та індивідуального навчання	
МН 4.1	Рецептивний
МН 4.2	Репродуктивний
МН 4.3	Евристичний
МН 4.4	Дослідницький

Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Попередній контроль	
МК 1.1	Вибірковий усний
МК 1.2	Фронтальний письмовий
МК 1.3	Фронтальний тестовий
МК 1.4	Фронтальний проблемний
2. Поточний контроль	
МК 2.1	Вибірковий усний
МК 2.2	Колоквіум
МК 2.3	Контрольна робота
МК 2.4	Тестування
МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МК 2.8	Реферат
3. Рубіжний контроль	
МК 3.1	Фронтальний письмовий
МК 3.2	Фронтальний тестовий
МК 3.3	Фронтальний проблемний
4. Підсумковий контроль	
МК 4.1	Усний
МК 4.2	Письмовий
МК 4.3	Тестовий
МК 4.4	Проблемний